

„EDINOST“

Izhaja po trikrat na teden v šestih izdanih ob torkih, četrkih in sobotah. Zjutranje izdaje izhajajo ob 6. uri zjutraj, večerjo pa ob 7. uri večer. — Obojno izdaje stane: za tri mesece . . . 2,50, za pol leta . . . 4,50, za leto . . . 8,00. Na naročbe brez priložene naročnine se ne jemlje ozir. Posamične številke se dobivajo v prodajalnicah tobaka v Trstu po 2 nč., v Gorici po 3 nč. Sobotno večerno izdaje v Trstu 3 nč., v Gorici 4 nč.

EDINOST

Oglasi se računajo po tarifi v pesitah; za naslove z debelimi črkami se plačuje prostor, kolikor obsega navadnih vestih. Poslana osmrtnica in javnizhvale, domači oglasi itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo vrednostno: ulica Caserma st. 13. Vsako pismo mora biti frankovano, kor nefrankovano se ne sprejma. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglašje sprejema upraviteljsko urada Molina picolo hit. 3. II. nadst. Odprte reklamacije so prosto poštnine.

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

Sijajen dokaz.

Skoro skoro, da smo hvaležni dotičnemu mestnemu svetovalcu tržaškemu, ki je povzdignil glas svoj, da zabrani siromašnim tržaškim Slovincem, moliti svojega Boga v svojem jeziku. Ali da se razumemo: dejstvo samo na sebi, da se židovski liberalci drznejo utikati v notranje stvari cerkve katoliške in že sam poskus do teroriziranja cerkvenih oblasti se strani takih ljudi, ki ne gojijo naše vere niti katerega drugega čustva, nego čut mržnje in ki poznajo le posmeh do obredov te vere — že ta drzni poskus mora prisliti slehernemu poštenemu človeku rudečico srda in jeze v obraz.

Na to stran je torej ves svet, v kolikor mu je kaj do svetosti vere katoliške — ki je sajedno vladajoča vera v državi avstrijski —, v kolikor spoštuje avtoriteto cerkvene oblasti v nje notranjih zadevah, in v kolikor mu je kaj do javne morale, soglasen v obsodbi najnovejšega napada na samostojnost Cerkve katoliške v mestu tržaškem.

Ali kakor se dogaja često, da imajo namreč krivični čini blagodejne posledice, tako se utegne dogoditi tudi v tem slučaju, to je: da napad jednega mestnega svetovalca tržaškega na nedotakljivo pravo prevzvišnega vladike utegne, in rekli bi, mora le ugodno vplivati na medsebojno razmerje v našem domačem taboru: povepiti mora, da se sbitrijo pojmi in nazori med nami samimi.

Predno pa nadaljujemo v razvijanju te svoje misli, hoteli bi spregovoriti še par besed o dogodku samem, oziroma o vplivih in vzrokih, ki so doveli do tega dogodka.

„Slovenec“ od ponedeljka pričbuje interpelacijo, koja so predložili v poslanski zbornici poslanci Klun in tovariši radi odpovedi ljudskega misijona v Trstu. Ta interpelacija se bistveno seveda popolnoma ujema z interpelacijo posl. Gregorčiča o istej stvari — (glej zjutranje izdaje od min. torka!) — vendar nam bodi dovoljeno, da navedemo tu važnejše točke iz Klunove interpelacije. Te-le bi bile: da so farani sv. Antona novega v Trstu po velikem delu Slovinci; da se v tej cerkvi od nekdaj ob nedeljah in praznikih opravljata po dva slovenska cerkvena govora; da je namestnik tržaški na prošnjo občinskega zastopa posredoval pri škofu, naglašuje, da bi utegnili nastati nemiri; da bi bilo bolje preložiti misijon v kako cerkev v tržaški okolici; da škof ni mogel privoliti v to, ker se misijoni vračajo v tistih farah, katerih župniki tako želijo, zlasti pa ni mogel privoliti v to, ker se ni hotel izpostaviti napolnjenju, kakor da hoče siliti slovenske vernike tržaške v okolico, ako hočejo ti po-

slednji zadostovati svojim verskim potrebam; slednji pa se ni hotel škof izpostaviti očitjanju, da je on zakrivil morebitne neredne, zbok česar je raje odpovedal misijon.

Na podlagi teh dejstev povprašujejo poslanci Klun in tovariši gospoda ministra za notranje stvari:

1) Ali so mu znani dotični dogodki v Trstu?

2) Katera načela in katere postavne določbe veljajo za politična oblastva glede ljudskih misijonov?

3) Ali se hoče vlada z vso resnostjo protiviti in že koncu stoiti izgredom tržaških Italijanov, ki so v poslednjem času čedalje drzovitejši in ki ne želijo samo narodnih, ampak hudo žalijo in dražijo tudi verske čute Boga in državi zvestega naroda ter so v direktnem nasprotju z vsemi členi državnih temeljnih zakonov?

S temi vprašanji se gotovo strinja ves narod slovenski — v prvi vrsti seveda prizadeji tržaški Slovinci — in le želeli bi, da dobimo jase in točen odgovor na ta vprašanja. Toda poročevalec ljubljanskega „Slovenca“ je interpelaciji podal nekoliko uvoda. V tem uvodu nam pripoveduje dopisnik, kako so bili poslanci Hohenwart, Klun in Povše pri ministerskem predsedniku Windischgrätzu, kateri poslednji je izjavil, da namestništvo ni prepovedalo misijona in tudi ni reklo, da ne more jamčiti za ohranitev miru in reda. Cesarski namestnik šel je pač k škofu, da mu pové, kako se je izjavil načelnik policije (da namreč utegnejo nastati kaki nemiri in praske), da pa je prepustil previdnosti škofu, da razsodi, ali bi ne bilo bolje preložiti misijon v cerkev sv. Jakoba? Ako bi bil namestnik res prepovedal misijon in ako bi se bilo škofijstvo vsled tega pritožilo na ministerstvo, prepričali bi se bili, da vlada noče zavirati ljudskih misijonov.

Tako „Slovenec“ dopisnik. Namen temu pojasnilu je očitven: dokazati hoče, da vlada ne zadavlja krivda, ker ni res, da bi bili vladni organi izjavili, da ne morejo jamčiti za vzdrževanje reda in miru ter da je škof, dobivši pojasnila od gospoda namestnika, izlastne volje preložil misijon na poznejši čas.

Oprostite, ako se motimo, ali na nas vsaj napravlja tak utis izjava „Slovenčeva“.

Mi nočemo nikakor dvomiti o verodostojnosti vira „Slovenčevega“, ali zamolčati ne moremo, da se „Slovenec“ pojasnilo o vzrokih odpovedi misijona ne strinja povsem z vsem onim, kar se govori po mestu in tudi ne z onim, kar smo izvedeli mi iz dobrega vira.

Škoga gnezda, nego-li v mestu med ošabnimi in krivoločnimi Turki. Zakaj? Ker pravi hajduk je bil zaščitnik, branitelj in osvoboditelj zatirani raji. On ni pobijal in ropal pri posetih ljudem, nego samo pri turških krvopijah; on ni skrunil naših žen in sester, kakor ostudni Turki, temveč branil njih čast kakor največje svetišče; on ni psoval in preklinjal, temveč s sveto molitvijo na jeziku udarjal na naše zagrizene neprijatelje.

„Ako so bili hajduki taki možje; zakaj so pa napadli tvojo hišo?“ segel sem mu v besedo.

„Jaz nisem rekel tega. Počakaj malo, precej boš slišal! Jaz sem ti sedaj le malo razjasnil, da bodeš znal, kakšni ljudje so bili naši hajduki in da jih ne bodeš — kakor rado dela vaša gospoda — primerjal z navadnimi cestnimi tolovaji.“

Ko sem mu zagotovil svojo hvaležnost na pojasnilu, potegnil je zadovoljno dva, tri pota iz smotčice, puhnil v vis in nadaljeval:

„Tako smo se — kakor sem že rekel — preselili v te planine, zgradili si kočico,

Pred vsem pa so si v nasprotju razne verzije gledale okolnost: ali so se izjavili vladni organi ali ne, da ne morejo jamčiti za vzdrževanje miru in reda v slučaju, da bi se obdrževal slovenski misijon.

A uprav ta moment vidi se nam najvažnejši, ako upoštevamo političko stvar tega dogodka. Toda obžalovati moramo, da smo v nejasnem upravnem pogledu, kajti vsled tega nam tudi ni jasno, kateri vzroki so v prvi vrsti prislili škofa, da je odložil misijon?

Toda potrpiamo: morda se nam pojasni tudi ta temna točka!

Sedaj pa se vrnimo k predmetu, k trditvi namreč, da utegne imeti ta dogodek ugodne posledice glede na naše domače razmere!

Maogo se je med Slovinci v poslednjih letih preliho črnila ob prepiru, kaj je važnejši, oziroma, kaj je v večji nevarnosti pri nas: vera ali narodnost? Jedni trdijo, da za vero se ne treba bojovati, ker je ista takó globoko ukoreninjena v srca slovenskega naroda, da je ne more izriniti nihče, pač pa da je v nevarnosti naša slovenska narodnost. Drugi pa trdijo: vera je v nevarnosti, zato treba zapričiti najskrajnejši boj za verska načela; narodno vprašanje pa pridi na drugo mesto, takoj za vero. Tretji — najradikalnejši, a po našem menjenju najkrivičnejši so oni, ki kričijo: Vera je v nevarnosti, za njena načela velja vsa naša boj. Narodno vprašanje pa moramo zbrisati raz svoj program upravnih verskih ozir, kajti narodnost je poganjski izvor in po takem je narodna ideja v nasprotju z verskimi načeli.

Kolika razlika v nazorih! In iz te razlike se je izcimil oni nesrečni prepir, ki razjeda že par let sem naš narodni organizem in ki nas veže na rokah in nogah, na veliko škodo narodnosti in vere. Da: narodnost in vera! To smo trdili mi vedno, ker smo trdili v svoji veri, da verski in narodni čut nikakor nista nasprotujoča si pojma, ampak soglasujoča pojma, ki v lepi harmoniji popolnujeta in oplemenjujejo našo dušo; — čuta sta to, koja je stvarnik položil v naše srce. Vera naša je bila vsikdar in je še danes ta, da se moramo v sporedno boriti za vero in narodnost.

In ravno dogodek z ljudskim misijonom v Trstu nam je prinesel sijajen dokaz, da so koristi vere in slovenske narodnosti povsem v soglasju, ker vidimo, da so sovražniki vere katoliške zajedno tudi sovražniki narodnosti slovenske. Danes smo si menda vsi na jasnem, da je laške radikalce dvojni čut gnil v boj proti slovenskemu misijonu:

izkopali dve njivici in le kak obisk hajdukov ali turških pandurjev spremenil je za trenotek naše enolično življenje. Isto tako je bilo nekoč, kaki dve leti, predno je avstrijska vojska zasela naše pokrajine. Nekega spomladnega popoldneva, ko sem ravno pokladal živini, opazil sem v dolinici pod hišo malo krdelec turških pandurjev, pomikajoč se naravnost proti naši hišici. Iznenaden skočim za hišo, pokličem očeta, ki je tamkaj popravljal staro poljsko orodje. Obadva stopiva pred vrata, ter s težkim srcem pričakujeva dohod turške straže. Nisva še čakala kakih deset minut, da se je že vse krdelelo, na čelu mu kruti bimbasa (stotnik) Osman Tanić, približalo hiši. Nama so zadržale noge, ker znaj, da kjer se je pokazal on, tam ni bilo smeha za tužnega bosanskega kristijana. Ustavijo se na vrtu, a bimbasa stopi bližje proti nama in zahrešči na mojega očeta:

„Kavrine! Kje so hajduki? Kje je oni prokleti pes, Mirko? Ti znaš, govori!“

Oče se mu je poklenil do črne zemlje

mržnja do naše vere in sovražstvo do naše narodnosti. In skoro bi rekli, da je bil ta poslednji čut glavni nagib laško-radikalnemu rogoviljenju. Saj vedo dobro tudi oni, kakor vemo tudi mi: da Slovinci, ki je izgubil svoj narodni čut in je postal izdajica, je izgubil tudi udanost do svoje vere.

Dajmo, rojaki, poslušajmo glas, ki nam zveni iz najnovejših dogodkov tržaških, in ne prezirajmo sijajnega dokaza, da je med Slovinci narodno mišljenje neusahljiv vir verski udanosti! Nohajmo se pripraviti o tem, kaj je v nevarnosti, ali vera ali narodnost, ampak zložimo se z geslom: v borbo za vero in narodnost, kajti jeden in drugi čut moramo gojiti in si ohraniti, da bomo mogli služiti Bogu in — narodu!

Nehaj se torej pravda med nami, kajti v tej pravdi je že dognan sijajen dokaz, kje nam je iskati — u kupnega sovražnika.

Politiške vesti.

Državni zbor. (Poslanska zbornica). V svoji seji dne 11. je v sprejela poslanska zbornica zakon o lokalnih železnicah, odklonivši predlog posl. Biankinja, da bi namreč za Dalmacijo ne veljal ta zakon. V raspravi je minister Wurmband odločno zavrnil trditve posl. Luegerja, čiš, da vlada zapostavlja koristi mesta Dunajskega za koristi privatnega podjetnika.

Vollna preosnova. Minolega torka smo že prijavili imena desetorice, koja je izbral odsek za volilno preosnovo v pododsek. V tem pododseku so zastopane naše južno pokrajine po grofu Hohenwartu in grofu Franu Coroninju. Kako si mislijo gospoda to volilno preosnovo, je najbolji dokaz dejstvo, da opozicija sploh ni zastopana v pododseku; a mi bi menili pri vsej svoji pohlevnosti, da za tako važna dela treba čuti menenja s vseh strani, da se potem izbere najboljšo iz najboljšega.

V dotični odseki seji je naglašal Poljak Rutovski, da niti ni misliti na tako volilno preosnovo, skatero bi hoteli odpraviti sedanji sistem volitve po kurijah. Mi smo hvaležni g. Rutovskemu na tej izjavi, če tudi nam ni povedal nič novega — da bi namreč gospoda pač hoteli prati kožuh, toda zmociti ga nočejo. To je ravno tisti circulus vitiosus: zadovoljiti bi hoteli široke mase, toda razmerje med strankami v parlamentu naj bi se ne spremenilo. Zato hočejo obdržati sedanji sistem, sistem kurij, sistem neosnovanih stanovskih privilegijev. Ali danes čivkajo že vrabci po strehah: da kdor hoče poslednje,

odgovorivši tresočim glasom: „Mogočni aga, (gospodar), ne vprašaj me! Mi ne vemo!“

„Glej ga, glej, kavrina! Kako se zagovarja! Kako laže sultanovim služabnikom! Misliš, da ne vemo, da se pri njem shajajo hajduki! Ti mrcina stara! Sbi me, da bi tebe in onega cepca tam — pri tem je pokazal na mene — dobro naklestil ter odvel potem pred slavnega paša v Sarajevo. Ali — nadaljuje dalje — da ne porečeš, da Turčin ni dobra duša, zato ti oprostim še za sedaj tvojo pregreho! Zgubi se mi izpred oči in zakoli hitro dva jagnjeta, speci ju na ražnju, ter pripravi hleba in lute slivovice. Kajti znaj, da uro pred akšamom (solnčnim zahodom) se povrnem s svojimi ljudmi in ostanem pri tebi na večerji. Ali si zapamtil, kukavica stara?“

„Da, mogočni aga!“, odgovori moj oče in se brzim korakom zgubi okoli hiše, izpred oči krvoločnega tirana. Tudi bimbasa jo je krenil s svojimi ljudmi — bilo jih je deset na število — v planino, iskat hajduka Mirka.

(Dalje prih.)

PODLISTEK.

Hajduk Mirko.

Črtica iz bosanske prošlosti.

Spisal Anton Zajc.

Ker je ponudba ugajala in viderši, da to ni kaka sumljiva oseba, pojasnil sem mu par besedami, kam da sem namenjen ter da me bode prav veselilo, ako me obdrži v svoji družbi; sajedno sem ga naprosil, da kar prične s obljubljenim pripovedko. Da zadobi še več zaupanja do mene, ponudil sem mu smotčico, koja je pograbil hlastno in jo zapilil. Potem pa je začel:

„Rojen sem bil v Rogatici; mislim, da veš, kje je ta kraj? Ko mi je bilo kakih devetnajst let, preselil se je moj pokojni oče — Bog mu daj dobro! — radi turškega nasilstva za te temne vrhove, v blizino sela Bogušica. Kakor sem že rekel: te gore so tisti čas — sedaj bode temu kakih dvajset let — mrgolele hajduhov; ali veruj mi, da je siromašni raji bilo bolje v sredi hajdu-

ta noče resnične volilne prenosne, ker je sedanji sistem nedružljiv z načelom pravičnega razširjenja volilne pravice.

V razpravo je posegel tudi sovenski poslanec Gregorec, izjavivši se za kolikor mogoče razširjenje volilne pravice v dosedanjih interesnih skupinah. Volilno pravico naj bi dobili: 1.) vsi direktni davkoplačevalci; 2.) vsi delavci, ki so zavarovani proti nezgodam; 3.) vsi državljani, ki se morejo izkazati z neko stopnjo omike. Ti volilci naj bi volili v istih skupinah, katerim pripadajo že po naravi, ne pa vsi v jedni skupini. Ako bi jih hoteli atlačiti v jedno skupino, značilo bi to zmago liberalcev, koji se z volilno prenosno hočejo iznebiti petakarjev; saj edno bi bila taka uredba hud udarec kmetkemu prebivalstvu, v katero bi se zanesla socijalistiška propaganda. Govornikova stranka bo torej glasovala proti predlogoma Rutovskega in Bärreitherja. Istotako se izjavlja govornik proti temu, da bi deželni zbor pošiljal poslance v državni zbor.

Konec seje — kakor že omenjeno — izvolili so svoj posebni pododsek, od katerega pričakujejo baje — čudežev. Kakor pa dosejaj ni bila naglica najlepša čednost naših koalirancev, kolikor se dostaje priprav za volilno prenosno, tako se tudi ta pododsek gotovo ne prenaagli, kajti naznanjajo nam že sedaj, da se ne snide pred Božičem.

Pogajanja radi podražavljanja južne železnice so se izjalovila. Kakor znano, so se vršila pogajanja med našo in ogerako vlado radi podražavljanja južne železnice. Našo vlado je zastopal pri teh pogajanjih sekcijski načelnik Wittek. Pogajanja pa so se razbila in rečni uradnik se je že povrnil iz Budimpešte na Dunaj.

Ruski poslanik Lobanov na Dunaju bil je predvčerajnjem v avdijenci pri našem cesarju, da predloži potrdilo njegovega poverjenstva.

Knez Nikita Črnogorski se mudi sedaj na Dunaju. Predvčerajnjem ga je vprejel naš cesar v privatni avdijenci in potem ga posetil v hotelu.

Obletnica bitke pri Plevni. Dne 11. t. m. praznovali so v Bukarešti obletnico znamenite bitke pri Plevni. Božje službe s a se udeležila kralj in prestolonaslednik Rumunski poleg ministrov in častnikov.

Vojna med Kitajcem in Japonsko. Iz Londona javljajo dne 10. t. m.: Iz Shangaja prišedša poročila zatrjujejo, da Japonska vojska na Madžurskem mnogo trpi valed silnega umaza. — Iz Tokija javljajo: Kljub stranim zametom nadaljuje jap. vojska svojo pot proti Pekingju, kitajski prestolnici. — „Bureau Reuter“ javlja iz Shangaja, da se japonski cesarski dvor že pripravlja, da zapusti Peking.

Različne vesti.

Volitve v Pazinu. Minoli torek so se pričele volitve v občinski zastop pazinski; in sicer je prvi na vrsti III. razred, ki šteje 2305 volilcev in bode volil 7 dni, to je do vštete 17. t. m. Minoli torek je bilo oddanih 237 glasov za našo in 55 glasov za italijansko stranko. Začetek je bil torej izredno ugoden, dal Bog, da bi bil tak tudi zavrtetek! — Iz Pazina nam poročajo, da imajo protivniki svojo posebno komisijo v dvorani ter da ugovarjajo — vsemu; volilna komisija je jako velikodušna ter uvaža tudi ugovore z nasprotne strani, ako so isti utemeljeni. Sicer pa so italijanski menda že izgubili pogum, ker vidijo, da ostane grozdje za njih — prekislilo. Nič ne škodi! — Dne 12. glasovalo je za hrvatsko listo 207, protivno pa 65 volilcev.

Imenovanje. Minister za notranje stvari imenoval je okrajnega nadzornika policijske straže v Trstu, Avgusta Göhla, višjim nadzornikom.

Za družbo sv. Cirila in Metoda je daroval Ivan Andrejček Suban 1 krono v spomin očetvega petdesetletnega rojstvenega dne.

Za „božičnico“, oziroma za slovensko šolo so darovali gospa predsednica Truden 15 glid., gospa Ema Abram 2 glid in rodbina Polayeva 5 glid.

Mestni svet tržaški bode imel nocoj javno sejo. Na dnevnem redu je 9 točk, ki pa nimajo za nas nikakoršne važnosti.

Spomenika slovenskima učenjakoma. Kakor je doznal „Slov. Nar.“, postavita se v vseučilišni palači na Dunaju spomenika pokoj-

nima učenjakoma, dr. Fr. vit. Miklošiču in dr. J. Štefanu.

Izgredi v Kopru. Predvčerajšnjem vršila se je pred tukajšnjim sodiščem prva razprava proti zatožencem izza poslednjih izgredov v Istri. Zatoženca bila sta dva demonstranta iz Kopra: 50letni hišni posestnik Anton Almerigogna in 16letni veslar Josip Riccobon. Obtožba veli, da so je dne 24. oktobra t. l. sbrala na glavnem trgu v Kopru večja množica ljudi, da demonstrirajo proti dvojezičnim napisom. Ko so orožniki (bili so v Kopru le štirje) prišli dva mladeniča, ki sta bila vlomila v avonik, da bi avonila platovna, zahtevalo je ljudstvo kričaje, da naj ju izpušijo. Med najhujšimi kričaji bila sta obtoženca. Zagovarjati morala sta se zaradi prestopka §. 305, kaz. zak. (Odobranje protipostavnih dejanj). Almerigogna trdil je, da ni kriv, kajti prišel je po naključju med demonstrirajočo množico. Ko je doznal, da so orožniki prišli dva demonstranta, priporočil je vladnemu zastopniku dr. Fabriciju, da naj ukaže, da ju izpušijo, ker se s tem pomirijo razsvetli duhovi. Kričal pa da ni aplah ničesar ne proti Slovanom ne proti vladi; zatorej trdi, da so se orožniki zmotili v osebi. Drugi obtoženec, Riccobon, pa je priznal smeje se, da je kričal, ker so kričali tudi drugi. On da je mislil, da se prireja kaka ovacija, o dvojezičnih napisih pa da ni znal ničesar. Orožniki, zaščiteni kot svedoki, so popolnoma potrdili obtožbo, izključivši možnost, da bi se pomotili v osebi Almerigognjevi. Zato je spoznalo sodišče oba obtoženca krivima in obsodilo Almerigogno na mesec dni, Riccobano, pa na teden dni zapor.

Zaradi žaljenja Nj. Veličanstva. 54letni Antonio Artini, prodajalec škuljk in limonade, rodom iz Tridentskega okraja, stal je predvčerajšnjem pred tukajšnjim sodiščem, zatožen žaljenja Nj. Vel. cesarja. Dne 22. oktobra t. l. sveder namreč šla sta stražarja Klinar in Atus mimo hiše št. 20 v ulici Donota in sta ališala iz pritličja iste hiše pribajajoče upitje in kletvine, žaleče državo našo in nje vrhovnega glavarja. Stražarja vatopila sta in videla, da se je Artini pretepal s svojo ženo in da je dajal svoji jezi oduška v omenjenih kletvah. Razprava vršila se je tajno. Artini se je izgovarjal, da je bil dotični večer popolnoma pijan, toda stražarja ovrгла sta to trditev. Obtožencev branitelj, dr. Camber, skušal je dokazati, da so v predležečem slučaju ne more govoriti o žaljenju Nj. Veličanstva, ker je zatoženec preklinjal na svojem domu. Sodišče pa ni bilo tega menjenja, zato je obsodilo Artinija na 4 mesečno ječo, da si zapomni, da je — četudi Tridentinec — vendar tudi na svojem domu avstrijski podanik. Branitelj uložil je nično pritožbo proti obsodbi.

Obsojen napadalec. Predvčerajšnjem do bil je pred tukajšnjim sodiščem v tajni razpravi 21letni kmet Anton Brajnič, rodom iz Rižan, zaradi javnega nasilstva tri mesece težke ječe. Brajnič je dne 5. novembra t. l. ob 2. uri s jutraj med potjo iz Kopra v Trst napadel 15letno mlekarico Marijo Vatovec, hoteč oskruniti jo. Na kričanje deključno prihiteli ljudje prognali so napadalec. Isti se je pri razpravi izgovarjal, da je bil pijan, toda svedoki so ovrgli to trditev.

Obustavljena preiskava. Predvčerajšnjem popoludne izpušili so iz preiskovalnega zapora Ivana Krainza, tirjalca v službi pri tvrdki „Figli di O. Zuculin“, katerega so bili zaprli dne 12. novembra t. l. zvečer, ko se je vrnil iz Vidma na Laškem. Krainz bil je obtožen političkih pregreškov, toda preiskava menda ni dokazala ničesar proti njemu, zato je državno pravdnitvo obustavilo nadaljnjo preiskavo.

Neodna smrt. Predsinočnjem zadela je káp 53letnega mizarja Ivana Franzotta, stanujočega v ulici Chiozza št. 2. Prišedši zvečer domov ob navadni uri, legel je, toda tožil se o bolečinah v prsih. Ker so bolečine naraščale, poklicali so domačini zdravnika z zdravniške postaje, toda ko je ta prihitel, bil je Franzotto že mrtev.

Požar. Predsinočnjem okolo 8½ ure javili so po telefonu iz mestne klavnice gasilcem, da gori pri sv. Mar. Magd. Dolnji. Prihiteli gasilci na pogorišče, konstatovali so, da je v tem že popolnoma pogorela hišica št. 80, lastništvo posestnika Matije Ferluge. V hišici je stanoval kmet Peter Višnovič. Škoda je okolo 400 glid.; hišica je bila zavarovana, ne pa par kvintalov sena, lastništvo Višnovičevo, katero je vpepelil ogenj.

Zgoraj železniški vlak. To dni skočil je blizo postaje Moršansk (južna Rusija) tovorni vlak iz tira ter padel čez precej visoki nasip. V vlaklu bilo je 33 vagonov, napolnjenih s petroljem, špiritom in vžigalicami. Valed padea vnela se je ta tvarina med podrtinami železniških vozov. Izmed spremstva vlaka poginilo je 8 oseb; rešil se je samo strojevodja.

Za bédnike v Siciliji v Kalabriji. Med tržaškimi „rodoljubi“ nabira tukajšnji italijanski konzulat denar za bédnike v Kalabriji in Siciliji, ki so trpeli veliko škodo valed poslednjih potresov. Do večeraj nabrali so že 80 gl. in 5.254 lir. Podvzetje je sicer človekoljubno, plemenito, toda značilno je, da se je nebralo le malo avstrijskih golddinarjev in razmerno mnogo italijanskih lir.

Štrajk — policijstev. V Kočicah štrajka jo policijsti, ker je bilo nekoliko od njih odpuščenih iz službe zaradi malomarnosti. Mestni višji načelnik naprosil je orožniško vodstvo, da mu začasno prepusti nekoliko orožnikov za vzdrževanje miru in reda. Isto odstopilo je 80 orožnikov, ki so se nastopili službo namesto štrajkujočih stražarjev. Ko je videlo ljudstvo, da štrajka jo stražarji, hotela je neka druhal izkoristiti ugodno priliko, razgrajala je po ulicah in hotela oropati neko trgovino z južnim sadjem, toda razgnali so jo orožniki.

Drzna tatvina. Po noči na 7. t. m. vtihotapili so se deslejši neznani tatovi v mestu Darvaru na Ogerskem v stanovanje odvetnika Beloševiča. Tam so prinesli težko Wertheimovo blagajno do okna in jo spustili s pomočjo vrvi na spodaj čakajoči voz — in hajd z blagajno v „neznano kraje“. Nek mestni čuvaj videl je tatove, ko so drdrali že sunaj mesta z vozom, na katerem je bila menda ukradena blagajna; v voz bila sta vprežena dva brhka konjiča, ki sta hipom zgnila v temoti. Svedča se čuvaju niti sa njalo ni, kaj vozijo ponočni popotniki. V blagajni bilo je za 3500 glid. denarja in vrednostnih papirjev. Čudno pri vsem tem je to, kakó so mogli tatovi „opraviti“ svoj težak posel takó tiho, da se ni prebudil nijeden domačinov, a o varnosti v blaženem mestu Darvaru kaže dejstvo, da je stanovanje odvetnika Beloševiča v glavni ulici tega mesta!

Divjačina v Sibiriji. Sibirija ima neizmerno mnogo divjačine; slasti perutnine. Na race, gosi in labude ne mara niti nobeden streljati, ker je smodnik dražji, nego pa gos ali race. Takó n. pr. prodajajo se race v Turušanskem po 2 kopejki (5 nč.), v istem razmerju je tudi druga divjačina tako po ceni, da se kmetom in lovcom niti ne izplača, da bi nosili svoj plen v mesto na prodaj. A tudi goveje meso je jako po ceni: 2 kopejki stari funt! Ko bode dodelana sibirska železnica, najdejo se izvestno v teh krajih podvzetni ljudje, ki bodo, izkoristivši to nenavadno bogatstvo živali, razpošiljali divjačino v druge kraje.

Ruska književnost. Kakó se širi prosveta v Rusiji, o tem jasno govori statistika, ki kaže, koliko knjig se je tiskalo v minolemu letu v Rusiji. Isdalo se je v omenjeni dóbi 10.242 raznih knjig, ki se sotiskale v 3.500.000 iztisih. Od teh knjig pa je bila povprečno jedna četrtina v neruskih jezikih (poljskem, keltskem, nemškem itd.); 443 bilo je židovskih in 62 francoskih. Večina vseh knjig bila je poučne vsebine, ostale pa leposlovne, zdravoslovne, zgodovinske in najmanj jih je bilo pravoslovnih.

Koledar. Danes (13.): Lucija, devica, mučenica; Otilija. — Jutri (14.): Spiridion, škof; Nikazij, škof. — Polna luna. — Solnce izide ob 7. uri 35 min., zatoní ob 4. uri 11 min. — Toplota večeraj: ob 7. uri s jutraj 4 stopinj, ob 2 pop. 7,5 stop.

Policijako. Predvčerajšnjem so zaprli 40letnega težaka Josipa K. iz Trsta, ker je bil ukradel na Lloydovem parniku „Danubio“ štiri prazne vreče.

Najnovejše vesti.

Dunaj 12. Z ozirom na kriva poročila poroške „L'Espresso“ naglašajo oficijozna „Presse“, da je ministerstvo za pravosodje namignilo predsedništvu višjega deželnega sodišča tržaškega, da bi bilo umestno, da se v bodoče v zmišlu zakona na mesta porotnikov — kolikor mogoče — pozovejo le take osebe, ki poznajo več deželnih jezikov, posebno pa italijanski in slovenski. Ako bi pa morali poklicati take, ki poznajo le jeden deželni jezik, potem ni smoti načelno in popolnoma izključiti od posla porotnikov onih oseb, ki poznajo samo slovenski jezik.

Sredce 12. Sbranje je vprejelo posebno zakon za pregreške proti osebi prince Ferdinanda. Vse stranke so glasovale za ta načrt. (Ta zakon je baje v prvi vrsti naperjen proti Stambolovu in njegovim somišljenikom. Op. ured.)

Rim 12. Komisija je vso noč pregledovala spise Giolittiove (Glej političke vesti!) ter sporoči zbornici najbrže tekom popoldne. Listi zatrjajo, da odstopi predsednik zbornice Biancheri.

Pariz 12. Predsednik poslanske zbornice, Burdeau, je umrl. Ker ni ostavil nikakega plemena, predloži vlada najbrže zakonik načrt, po katerem bode dobivala obitelj pokojnikova 10.000 frankov penzije na leto.

Trgovinske brzojavke.

Budimpešta. Pšenica za spomlad 0,75—0,76 Koruna za jesen 1895 7,08 do 7,09 Oves za spomlad 5,95—5,95. Rž nova 5,25—5,35. Koruza stara 5,50 do 5,70.

Pšenica nova od 78 kil. f. 6,65—6,70, od 79 kil. f. 6,70—6,75, od 80 kil. f. 6,75—6,80, od 81 kil. f. 6,80—6,85, od 82 kil. f. 6,85—6,90.

Ječmen 6,20—6,10; proso 6,00—6,60. Pšenica: Srednje ponudbe. Poprskanje omejeno kupci rezervirani. Proda o se je 15.000 m. stot. Cene mirneje. Oves mlačen. V drugih vrstah žita malo prometa. Vreme: lepo.

Praga. Norafinirani sladkor za december f. 11,67 januar f. 11,75. Vedno nižje.

Praga. Centrifugal novi, postavljen v Trst in s carino vred, odpošiljatev precej f. 28,25—28,50 Nov. mare f. 28,50—28,75 Concaasé za november-marec 29,25 —. Četvrti za november 30—. V glavah (sodih) za konec novembra 30—

Havre. Kava Santos good average za december 90,50. za april 84,75 boljše.

Hamburg. Santos good average za december 71,50. mare 64,50, maj 67,50.

Dunajska borza 12. decembra 1894

	včeraj	danes
Državni dolg v papirju	100,10	100—
„ „ „ srebri	100,05	100,05
Avstrijska renta v zlatu	124,35	124,35
„ „ „ v kronah	98,15	97,90
Kreditne akcije	895,25	893,50
London 10 let	124,40	124,45
Napoleoni	9,98½	9,99
100 mark	60,95	60,92
100 italj. lir	46,45	46,60

Proda se

v Zagorju ob Savi najlepše posestvo sredi trga, pripravno za vsako obrt; potem jako prostorni hlevi za živinorejo, sedaj dobro obiskovana gostilna, usnjarja, mesarija, oes. kr. poštni urad ter loterija, tiki farne cerkve več prostorov za stavbe. Proda se vse skupaj, pa tudi na drobno. Več se poizvé pri lastniku **P. Weinberger-ju** v Zagorji.

Gostilna „All'Antico Moro“ ulica Solitaria 12, (po domače pri „Prvačkovicu“) priporoča modro frankinjo po 40, domačo črmino po 32, belo vipasno po 36 in „Riesling“ po 40 nč. liter. — Dobra kuhinja in po ceni je čedno na razpolago. Za družniško uporabo od 5 l. naprej 4 nč. ceneje. — Držé se gela: „Rojah k rojaku“, priporoča se podpisani za obil obisk. **Anton Fedopius**, gostilničar.

Gostilna „Štoka“ starosnana pod imenom kavarno „Fabris“, priporoča se Slovencev v mestu in na deželi. Točijo se izborna vina, istotako je kuhinja izvrstna. Prodaja tudi vino na debelo, tako močlanom, kakor na deželo. **Cl.**

Mlekarica Frana Gržine iz St. Petra na Notranjem (Via Campanile) v hiši Jakoba Brunnerja št. 5 (Piazza Ponterosso). Po dvakrat na dan frišno opresno mleko po 12 kr. liter nedosredno iz St. Petra, sveža (frišna) smetana. Na zahtevanje, pošilja se tudi na dom.

Martin Krže, Piazza S. Giovanni št. 1. ima trgovino z mnogovrstnim lončnim, železnim in lončnim kuhinjskim orodjem, pletenino itd. **Cl.**

Kavarni „Commercio“ in „Tedesco“ v ulici Caserma, glavni shajališči tržaških Slovencev vseh stanov. Na razpolago so časopisi v raznih slovenskih jezikih. Dobra postrežba. — Za obilen obisk se priporoča **Anton Sorli**, klavarnar. **Cl.**

ROJANSKO POSOJILNO IN KONSUMNO DRUŠTVO vpisana zadruga z omejenim posrovtvom v Rojano pri Trstu priporoča slavnemu občinstvu svojo bogato preiskrbljeno

prodajalnico jestvin

(v ulici Belvedere št. 8) pristopno zadrugnikom in neradružnikom, koji prvi so deležni letnega čistega dobička. Priporoča tudi svojo

društveno krčmo v Rojano

(poprej Pertotovo) 10 minut oddaljeno od mesta, z obširnimi senčnatim vrtom in dvemi dvoranami, kjer se točijo izborna domača vina, teran, pivo v steklenicah itd. Točna postrežba z gorkimi in mrlimi jedili. Priporoča tudi svojo

mesnico

v Rojano (poprej Pertotovo) kjer se prodaja goveje in telečje meso, po najnižjih tržnih cenah. Priporoča se slavnemu občinstvu in udom.

Novi člani

se še vedno sprejemajo ob uradnih urah vsak četrtke od 6-7 ure zvečer in ob nedeljah od 9-10 ure predp. 104-5